

Maturitní okruhy z pedagogiky 2026

1. Pedagogika jako věda

- předmět pedagogiky, základní pedagogické pojmy
- vztah pedagogiky k jiným vědám
- vztah teorie a praxe v pedagogice
- aktuální otázky a trendy v pedagogice

2. Systém pedagogických disciplín a jejich vývoj

- přehled pedagogických disciplín
- vývoj pedagogiky jako vědy
- historický přehled od antiky po 20. století
- interdisciplinární charakter pedagogiky

3. Cíle výchovy a pedagogická teleologie

- funkce cílů ve výchově
- třídění a struktura výchovných cílů
- společenské a osobnostní cíle výchovy
- hodnotové zakotvení výchovy

4. Výchovný proces – zásady, metody, etapy

- zásady a etapy výchovy
- metody a formy výchovy
- motivace ve výchově
- hodnocení ve výchově a sebehodnocení

5. Didaktika a výuka

- metody a formy výuky, výukové strategie
- výhody a nevýhody jednotlivých forem
- materiálně-didaktické pomůcky
- organizace výuky

6. Osobnost pedagoga a profesní nároky

- požadavky na učitele a vychovatele
- kázeň a autorita ve výchově
- reflexe a sebereflexe
- syndrom vyhoření

7. Osobnost dítěte a vztah vychovatel–vychovávaný

- vychovatelnost a vzdělavatelnost člověka
- individualita dítěte
- interakce ve výchově
- potřeby dítěte v různých obdobích života

8. Pedagogická komunikace

- verbální, neverbální a činnostní komunikace
- paralingvistické projevy
- asertivita a komunikační bariéry

9. Rodina jako výchovné prostředí

- typy rodin, jejich role a význam
- dysfunkční a neúplná rodina
- formy pomoci rodině
- spolupráce školy a rodiny

10. Školní prostředí a jeho specifika

- klima školy
- výchovná a vzdělávací soustava ČR
- organizace škol a školských zařízení
- alternativní pedagogické směry

11. Vývoj pedagogických myšlenek I – od antiky po středověk

- antické ideály (Řecko, Řím – kalokagathia, rétor)

- výchova ve středověku – rytířská, městské školy
- J. Hus a křesťanská pedagogika

12. Vývoj pedagogických myšlenek II – novověk a reformní směry

- J. A. Komenský, Rabelais, Rousseau
- Pestalozzi, Herbart, Tolstoj
- Masaryk a čeští reformní pedagogové

13. Moderní pedagogické směry 20. století

- Montessori, Steiner, svobodné školy
- osobnostní pojetí člověka
- pojetí dítěte ve 20. století a dnes
- rizika a přínosy současných přístupů

14. Obecná a předškolní pedagogika I

- výchova v předškolním věku
- role nápodoby a rytmu
- péče o smysly a sebevýchova
- význam hry a hračky

15. Obecná a předškolní pedagogika II

- školní zralost a školní úspěšnost
- vývojové potřeby dítěte
- vliv prostředí a osobnosti pedagoga
- celoživotní charakter výchovy

16. Speciální pedagogika I – základy a terminologie

- základní pojmy, cíle, struktura speciální pedagogiky
- klasifikace postižení – smyslové, mentální, tělesné
- handicap a jeho vliv na vývoj dítěte
- přehled vývojových poruch

17. Speciální pedagogika II – inkluze a integrace

- pojetí integrace a inkluze
- specifika vzdělávání dětí se SVP
- základy diagnostiky
- praktické aspekty inkluze ve školní praxi

18. Rizikové chování a prevence ve škole

- šikana, záškoláctví, agrese
- závislosti a rizikové chování
- prevence – primární, sekundární, terciární
- role školního metodika prevence

19. Volný čas a jeho výchovný potenciál

- funkce volného času
- determinanty způsobu trávení volného času
- organizované vs. neorganizované aktivity
- volný čas jako prostor rozvoje

20. Právní rámec výchovy a vzdělávání

- školská legislativa
- školská zařízení a jejich činnost
- BOZP, pracovní právo
- profesní nároky na vychovatele

21. Školní pedagogika a třídní učitel

- role třídního učitele
- pedagogická dokumentace
- školní preventivní program
- komunikace s rodiči a partnery školy

22. Celoživotní vzdělávání

- charakteristika a etapy
- formální, neformální a informální vzdělávání
- význam pro společnost i jednotlivce
- rozvoj kompetencí v dospělosti

23. Teorie výchovy a sociální pedagogika

- přehled teorií výchovy
- pragmatická pedagogika
- sociálně-pedagogické aspekty výchovy
- současné proměny ve vzdělávání

24. Parsifal (literární případová studie)

- přenos rodinných vzorců, osamostatnění
- životní úkoly a potřeby v jednotlivých obdobích života
- selhání a překonání překážek
- různé lidské cesty a jejich význam

25. Faust (literární případová studie)

- charakteristika Fausta, osobnostní vývoj
- faustovská smlouva a její přesah
- vliv společnosti na jednotlivce
- psychologická analýza postav a vztahů